

KOMUNIKAT # 13

THE 4TH OSKAR HALECKI MEMORIAL LECTURE

25 II 2022

W piątek, 25 lutego 2022 na platformie zoom odbył się The 4th Oskar Halecki Memorial Lecture. Był to kolejny czwarty wykład prestiżowej serii prowadzonej przez Oskar Halecki Institute in Canada. Seria ta cieszy się dużym uznaniem. Z tego powodu i mimo panujących ograniczeń związanych z pandemią koronawirusa, Zarząd Instytutu postanowił urządzić kolejny wykład związany z tematyką historii Europy Środkowej i Wschodniej.

W tym roku 4 Wykład im. Oskara Haleckiego wygłosił Jego Ekscelencja dr Andrzej Kurnicki, Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Kanadzie. Dr Andrzej Kurnicki jest wybitnym specjalistą w dziedzinie finansów, bankowości i rynków kapitałowych. Studiował w Polsce (doktorat) i w Stanach Zjednoczonych (Master of Administrative Science (MAS) w John Hopkins University, Baltimore, MD, oraz ukończył studia podyplomowe na Harvardzie i w Massachusetts Institute of Technology, Boston, MA). Zakres jego szerokich zainteresowań obejmuje historię Polski i Europy Środkowej i Wschodniej, w tym również historię dyplomacji i geopolitykę. Tytuł wykładu brzmiał: *The Legacy of Dr. Zbigniew Brzeziński*.

Profesor Zbigniew Brzeziński (1928 – 2017) był wybitnym amerykańskim dyplomatą polskiego pochodzenia i specjalistą w dziedzinie nauk politycznych. Jako naukowiec należał do szkoły realistycznej stosunków międzynarodowych. Dr. Andrzej Kurnicki przedstawił ewolucję poglądów Zbigniewa Brzezińskiego i jego wkład nie tylko w dziedzinie nauk politycznych, ale również jako niekwestionowanego męża stanu, który miał zasadniczy wpływ na politykę amerykańską od lat 60-tych aż po ostatnie lata swego życia w obecnym wieku. Podkreślił, że szczególną cechą Brzezińskiego był jego polityczny realizm i wycucie, szczególnie gdy chodziło o stosunki między wielkimi mocarstwami. Brzeziński miał ogromny wpływ na politykę amerykańską od czasów Prezydenta Lyndona B. Johnsona (1966-1968) i potem jako National Security Advisor Prezydenta Jimmy Cartera (1977-1981). Prelegent zaznaczył jego największe osiągnięcia dotyczące normalizacji stosunków USA z Chinami, doprowadzenie do podpisania *the*

Second Strategic Arms Limitation Treaty (SALT II) z ZSRS, podjęcie ostrej polityki przeciwko okupacji sowieckiej Afganistanu czy odegrania roli mediatora układu egipsko-izraelskiego w Camp David, kryzysu irańskiego czy również podpisania układu w sprawie kanału panamskiego w 1999.

Prof. Zbigniew Brzeziński

(Fot. NN, konferencja prasowa w czasie jednej z rund negocjacji egipsko-izraelskich w 1977)

Dr Andrzej Kurnicki podkreślił wpływ domu rodzinnego i środowiska Polonii w Montrealu na wybór drogi przez Zbigniewa Brzezińskiego oraz na jego stanowisko antykomunistyczne przez całe życie i podczas kariery w polityce amerykańskiej. Stwierdził też, że nie było do tej pory Polaka, który miał tak duży wpływ na politykę Stanów Zjednoczonych jak Prof. Brzeziński. Profesor Brzeziński był też w bliskich stosunkach z Papieżem św. Janem Pawłem II.

Swoją karierę profesorską Brzeziński rozpoczął na Harvard University jeszcze w latach 50-tych, a następnie w Centrum Badań Strategicznych na Georgetown University, by ją zakończyć na Columbia University. Słusznie też domagał się zróżnicowanej polityki w stosunku do Związku Sowieckiego i krajów ówczesnego bloku wschodniego. Brzeziński był uważany za cennego eksperta politycznego przez wszystkich urzędujących prezydentów USA od czasu Prezydenta Johnsona aż do połowy ostatniej dekady. Mówca podkreślił też różnice pomiędzy doktryną Brzezińskiego, a stanowiskami Cyrusa Vance oraz w okresie wcześniejszym Henry Kissingera, z powodu ich nadinterpretacji polityki *détente*. Brzeziński utworzył wspólnie z Dawidem

Rockefellerem tzw. Trilateral Commission, której przewodniczył jako dyrektor w latach 1973-1976. Brzeziński był autorem wielu cennych książek w dziedzinie geopolityki i polityki Stanów Zjednoczonych. Otrzymał 5 doktoratów honorowych, w tym w 1979 na Fordham University, gdzie przez wiele lat wykładał Prof. Oskar Halecki. Profesor Zbigniew Brzeziński został odznaczony w 1995 Orderem Orła Białego przez ówczesnego Prezydenta Polski, Lecha Wałęsę.

Ambasador dr Andrzej Kurnicki podkreślił, że poznał osobiście Prof. Zbigniewa Brzezińskiego podczas swoich studiów na John Hopkins University i że odegrał dużą rolę w postrzeganiu przez niego polityki i dyplomacji przez pryzmat procesów dynamicznych, których konsekwencje można przewidzieć z dużym podobieństwem. Ryzyko polityczne o wymiarach systemowych powinno być korygowane przez aktywną dyplomację.

Tak zwaną „konkluzję” po wykładzie wygłosił w sposób niezwykle obrazowy Prof. dr Marek Jan Chodakiewicz z Institute of World Politics w Waszyngtonie. Ponieważ studiował na Columbia University, miał możliwość osobiście poznać Prof. Zbigniewa Brzezińskiego i od tego czasu był w bliskich z nim, kontaktach. Prof. Chodakiewicz przytoczył wiele ciekawych momentów i anegdot z życia Zbiga Brzezińskiego. Profesor Chodakiewicz podkreślił niezwykłą ilość książek Brzezińskiego i stwierdził, że z powodu wielkiej dynamiki w świecie polityki mogły wydawać się czasem spóźnione, ale prawie natychmiast ukazywała się następna pozycja.

W wykładzie wzięło udział ponad 40 słuchaczy reprezentujących różne kręgi, w tym też Kanadyjczyków pochodzących z Europy Środkowej i Wschodniej, dzieci polskich żołnierzy i oficerów Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, kręgów dyplomatycznych i kół akademickich z Ottawy. Byli też słuchacze z innych miast kanadyjskich, w tym z Toronto i Mississauga.

Podczas obchodów Dnia Żołnierzy Wyklętych – Niezłomnych 26 lutego b.r. w Ambasadzie RP, prezes Instytutu, dr Aleksander Maciej Jabłoński wręczył Panu Ambasadorowi dr Andrzejowi Kurnickiemu, pamiątkę w postaci kopii historycznej fotografii Mistrza Ignacego Jana Paderewskiego wykonanej przez brytyjską i kanadyjską artystkę fotografii Minnę Keene w jej studio w Cape Town w Południowej Afryce, podczas jedyne go afrykańskiego tournée Mistrza w 1913 r. w tym kraju.

Tekst wygrawerowany na zamieszczonej na obrazie mosiężnej płytce brzmi:

*Presented to
Dr. Andrzej Kurnicki
Distinguished Speaker
The 4th Oskar Halecki Memorial Lecture 2022
Ottawa, Ontario, Canada*

Po wykładzie odbyła się ciekawa dyskusja, w której podkreślono znaczenie myśli geopolitycznej i politycznej Prof. Zbigniewa Brzezińskiego. Wykład spotkał się z bardzo życzliwym przyjęciem słuchaczy i dodatkowe informacje będą zamieszczone zarówno na portalu OHI: www.halecki.org jak i na portalu TVinterPOLONIA: <http://www.tvinterpolonia.com/> .

Dr inż. Aleksander M. Jabłoński wręcza specjalny obraz z kopią fotografii Mistrza Paderewskiego Jego Ekscelencji dr Andrzejowi Kurnickiemu, Ambasadorowi RP w Kanadzie, jako pamiątki po wygłoszeniu 4-go Wykładu im. Profesora Haleckiego w Ottawie
(Fot. A. Minkiewicz-Janda, 26 II 2022)

AMJ